

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6797-09

meddelad i Stockholm den 15 april 2011

KLAGANDE

Stockholm Gas AB, 556742-7504

Ombud: Advokat Mats Ericsson och jur. kand. Jan Eriksson
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 23 september 2009 i mål nr 9797-08,
se bilaga

SAKEN

Skydd mot olyckor

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 103918

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Stockholm Gas AB yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer länsrättens dom. Till stöd för sin talan anför bolaget bl.a. följande. Den externa delen av stadsgasnätet, dvs. den del som är belägen utanför produktionsanläggningarna, är inte en sådan anläggning som avses i 2 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO. Enligt den praxis som etablerades under den gamla räddningstjänstlagen (1986:1102) klassades aldrig nätet och distributionsverksamheten som anläggning respektive farlig verksamhet. Någon ändring i det avseendet var inte avsedd med LSO. Lagen är utformad med sikte på väl avgränsade och geografiskt sammanhållna enheter. Verksamhetsutövarens ansvar enligt LSO indikerar tydligt att bestämmelserna syftar på andra och mer koncentrerade typer av anläggningar än gasnätet. Frågan om geografisk utbredning behandlades i ett allmänt råd (1989:2) från Statens räddningsverk till 43 § räddningstjänstlagen, dåtidens motsvarighet till 2 kap. 4 § LSO. I detta allmänna råd angavs ”omfattande rörledningssystem för farliga ämnen” som exempel på installationer med stor geografisk utbredning där det kunde bli aktuellt att bara betrakta delar av installationen som en ”§ 43-anläggning”. Det externa distributionsnätet är till stora delar förlagt under det allmänna gatunätet och parker m.m. samt inom byggnader som ägs och disponeras av andra än bolaget. Inom sådana områden har bolaget inga möjligheter att reglera och/eller kontrollera andra aktörers aktiviteter som påverkar gasnätet. Gasnätet kan sammanfattningsvis inte anses vara en sådan anläggning som avses i 2 kap. 4 § LSO och tillämpningen av bestämmelsen är utesluten redan på den grunden.

Till detta kommer att gasdistributionen inte heller innebär sådana risker som krävs för att 2 kap. 4 § LSO ska bli tillämplig. Riskerna är väl kända och det pågår ett omfattande säkerhetshöjande arbete för att minimera dem. Även om det inte är helt ovanligt med läckage så handlar det oftast om mindre sådana som inte medför

några egentliga risker eller skador på person eller egendom. Inte heller större utsläpp behöver numera förväntas orsaka sådana skador att distributionen ska anses utgöra farlig verksamhet.

Distributionen och hanteringen av gas är omgärdad av rigorösa säkerhetskrav enligt annan lagstiftning, bl.a. lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor, LBE, som uttryckligen är tillämplig och anpassad för nätet och distributionsverksamheten. De båda lagarna ska inte tillämpas samtidigt så att samma typ av skyldigheter åläggs bolaget enligt båda regelverken.

Länsstyrelsen bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Varken den aktuella lagstiftningen eller de praktiska konsekvenserna utgör skäl mot att en anläggning för distribution av stadsgas ska omfattas av 2 kap. 4 § LSO. Det finns inga hinder för bolaget att tillsammans med kommunen och med stöd av en riskbedömning ta fram en strategi för ett effektivt insatsarbete. En sådan strategi kan bestå av beredskap med personal eller egendom, vilken bolaget i skälig omfattning håller eller bekostar. Flera av de åtgärder som nämns i Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om skyldigheter vid farlig verksamhet (SRVFS 2004:8) bör vara möjliga att tillämpa på denna typ av anläggning. Brister i möjligheterna att kontrollera riskerna i distributionsanläggningen är inte skäl mot att tillämpa 2 kap. 4 § LSO. Hänsyn till sådana förhållanden tas lämpligen inom ramen för de skyldigheter som följer med att bedriva farlig verksamhet.

I förarbetena till LBE förutsätts att dess bestämmelser kan gälla parallellt med LSO. Farliga verksamheter enligt LSO omfattas inte sällan även av LBE, och det har inte varit ett problem i andra sammanhang. Det är väsentligt att 2 kap. 4 § LSO kan resultera i mer långtgående krav på att hålla och bekosta beredskap med personal eller vidta åtgärder för att förhindra/begränsa en olycka, förutsatt att det är skäligt med hänsyn till verksamhetens omfattning. Krav på bolagets

jourpersonal kan troligen inte ställas med stöd av LBE, vilket understryker vikten av att distributionsanläggningen klassificeras som farlig verksamhet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Högsta förvaltningsdomstolen gör samma bedömning som kammarrätten.

Mats Melin

Karin Almgren

Nils Dexe

Lennart Hamberg

Annika Brickman

Emina Fazlic

Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2011-03-09